

บทที่ 2

โครงสร้าง & รูปแบบ
ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบ
การจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 1

โครงสร้าง & รูปแบบ (Structure & Form) :

โครงสร้าง (Structure) :

- ลักษณะขององค์ประกอบที่หลากหลายมารวมกัน & มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
- ด้านสังคมศาสตร์ : ปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่
  - หน้าที่ (Role / Function)
  - ความรับผิดชอบ (Responsibility)

โครงสร้าง & รูปแบบ (Structure & Form) :

รูปแบบ (Form) :

- กลุ่ม / แบบของลักษณะการรวมตัว & ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบ
- ด้านสังคมศาสตร์ : กลุ่ม / แบบของปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหน้าที่ & ความรับผิดชอบ ที่องค์กรกำหนด

โครงสร้าง & รูปแบบ (Structure & Form) :

ความสำคัญของโครงสร้าง & รูปแบบ

- เป็นเครื่องกำหนดลักษณะ & ทิศทางของปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหน้าที่ & ความรับผิดชอบทางการเมืองการปกครอง
- มีผลกระทบโดยตรงต่อตัวแปรทางการเมืองอื่น ๆ ได้แก่
  - ลักษณะพฤติกรรมทางการเมือง
  - สิทธิหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ & พลเมือง
  - ความสัมพันธ์สอดคล้องต่อลักษณะทางสังคม & วัฒนธรรมในพื้นที่

ปัจจัยที่มีผลต่อโครงสร้าง & รูปแบบ การจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น :

- โครงสร้างของการเมืองการปกครองระดับรัฐ
- สภาพพื้นที่ & ลักษณะของชุมชน หรือพื้นที่
- ความเข้มข้นของอำนาจในการปกครองตนเองของประชาชน
- โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจในองค์กรท้องถิ่น

ปัจจัยโครงสร้างของการเมืองการปกครองระดับรัฐ :

- เป็นการจัดโครงสร้างภายในจากหน่วยการปกครองขนาดใหญ่ ไปหาหน่วยการปกครองขนาดเล็ก

Ex : รัฐ → จังหวัด → อำเภอ → ตำบล → หมู่บ้าน

- ในส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองที่จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐ ก็จะมีลักษณะการจัดโครงสร้างคล้ายกัน คือ

Ex : อบต. → เทศบาล → อบจ. → กรุงเทพมหานคร

ปัจจัยโครงสร้างของการเมืองการปกครองระดับรัฐ :

ขนาดของหน่วยการปกครอง
ย่อมมีผลโดยตรงต่อความแตกต่าง
ของโครงสร้างอำนาจหน้าที่ & ความรับผิดชอบ

ปัจจัยสภาพพื้นที่ & ลักษณะของชุมชน หรือพื้นที่

•
•

หลักสากลในการจัดแบ่งชุมชน หรือพื้นที่ของรัฐ

- เขตชนบท (Rural Area)
- เขตเมือง (Urban Area / City)
- เขตมหานคร (Metropolis)

* เพื่อตอบสนองความต้องการ & ความจำเป็นทางการบริหารในแต่ละพื้นที่

ปัจจัยความเข้มข้นของอำนาจ ในการปกครองตนเองของประชาชน :

นโยบายรัฐย่อม มีผลโดยตรง ต่อความเข้มข้นของ
อำนาจในการปกครองตนเองของประชาชน

ปัจจัยความเข้มข้นของอำนาจ ในการปกครองตนเองของประชาชน :

ท่าทีของรัฐที่มีต่อการจัดการปกครองท้องถิ่นย่อม
แสดงออกในรูปของนโยบาย 3 ลักษณะ ได้แก่

- นโยบายการปกครองท้องถิ่นโดยประชาชน
(Representative Local Government)
- นโยบายการปกครองท้องถิ่นโดยรัฐ
(Non-representative Local Government)

ปัจจัยความเข้มข้นของอำนาจ ในการปกครองตนเองของประชาชน :

- นโยบายการปกครองท้องถิ่นแบบผสม

(Quasi-representative Local Government)

Ex : อบจ. / สุขาภิบาล ในอดีตมีหัวหน้าฝ่ายบริหารมาจากข้าราชการ

ปัจจัยโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ในองค์กรท้องถิ่น :

- เป็นการจัดการปกครองท้องถิ่นโดยพิจารณาจากลักษณะความสัมพันธ์ ระหว่างอำนาจบริหาร & นิติบัญญัติ

Ex : Fusion of Power : Weak-executive Form

Separation of Power : Strong-executive Form

- โดยทั่วไปท้องถิ่นมักจะเลียนแบบโครงสร้างการปกครองโดยส่วนใหญ่ มาจากโครงสร้างการปกครองระดับชาติ